

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Національний авіаційний університет**

Факультет міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин, інформації та регіональних студій

УЗГОДЖЕНО

Декан ФМВ

 Ю.Волошин
 «12» 04 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

 А. Полухін
 «14» 04 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Аналіз соціальних систем»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
 Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
 Освітньо-професійна програма: «Зовнішня політика і дипломатія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	180/ 6	30	15	-	135	-	-	екзамен Іс
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Індекс: НМ –17-291 -2/20 – 1.5

СМЯ НАУ РП 15.01.05-01-2021

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Аналіз соціальних систем»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.05.01-2021

Стор. 2 із 11

Робочу програму навчальної дисципліни «Аналіз соціальних систем» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану НМ -17-291 - 2/20 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Зовнішня політика і дипломатія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
завідувач кафедри міжнародних
відносин, інформації та регіональних
студій, д. політ. н., доц.:

/Ржевська Н.Ф./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Зовнішня політика і дипломатія» – кафедри міжнародних відносин, інформації та регіональних студій, протокол № 3 від «01» 03 2021р.

Завідувач кафедри

/Ржевська Н.Ф. /

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол № 4 від «09» 03 2021р.

Голова НМРР

/Сидоренко К.В.

Рівень документа – 3б

Контрольний примірник

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Аналіз соціальних систем»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.05.01-2021

Стор. 3 із 11

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	5
2. Зміст навчальної дисципліни	8
2.1. Структура навчальної дисципліни (Тематичний план).....	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Аналіз соціальних систем» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Місце Дана навчальна дисципліна належить до циклу професійно-орієнтованих дисциплін освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітнім ступенем «Магістр» зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітніх програм «Зовнішня політика і дипломатія» та «Міжнародна інформація».

Метою викладання дисципліни є: вивчення базових характеристик соціальних систем, основних положень та документів вітчизняного та міжнародного права у галузі соціальної політики, досвіду вітчизняної та зарубіжної соціальної політики, формування навичок аналізу соціальної сфери суспільства

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: формування вмінь та навичок аналізу різних соціальних систем; розкриття суті поняття системи та її структури, визначення ціннісно-нормативного підґрунтя соціальних ситуацій та їхня циклічність; вивчення фундаментальних моделей соціального устрою та математичних методів при аналізі соціальних систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути **компетентності** щодо:

- встановлення основних закономірностей та тенденцій аналізу соціальних систем;
- визначення принципів та головних напрямів аналізу соціальної політики;
- оцінювання основних моделей соціальної політики;
- організаційно-правової структури соціальної політики;
- взаємозалежності економічного, політичного і соціального розвитку;
- виявлення основних положень концептуальних документів у галузі соціальної політики;
- пріоритетності соціальні функції та принципів соціальної політики держави;
- показників соціального становища і людського розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін як «Геополітика і геостратегія України», «Моделювання і прогнозування в міжнародних відносинах» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Міжнародні відносини та глобальний розвиток» та «Міжнародний медіа-моніторинг»

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме:

– навчального модуля №1 «Соціальна система як предмет аналізу» .

Модуль №1 «Соціальна система як предмет аналізу»

Тема 1. Соціальна сфера життя суспільства як об'єкт наукового аналізу.

Соціальна сфера життя суспільства. Сутність та особливості соціальних відносин. Мета, завдання та функції соціальної політики. Активна та пасивна соціальна політика. Об'єкт та суб'єкт соціальної політики. Пріоритети, напрями та функції соціальної політики.

Соціальні цінності. Соціальна справедливість та соціальна рівність. Інструменти та складові соціальної політики. Соціальні закони. Соціальна політика у глобальному вимірі. Формування моделі соціальної політики в Україні.

Тема 2. Моделі соціальної політики

Взаємозалежність економічного, політичного і соціального розвитку. Ідеали соціальної політики. Моделі соціальної політики. Історичні аспекти розвитку та сучасний стан світової соціальної політики.

Загальні тенденції соціальної політики європейських країн. Міжнародні правові акти, що регулюють соціальну політику. Міжнародні соціальні організації. Тенденції світової соціальної політики. Соціальна політика в структурі державної політики: світовий та вітчизняний показники.

Тема 3. Соціальна держава

Соціальні функції держави. Конституційні обов'язки держави у реалізації соціальної політики. Державна соціальна діяльність та її форми. Принципи соціальної політики держави. Соціальна політика держави в умовах формування ринкових відносин.

Тема 4. Організаційно-правова структура соціальної політики

Соціальні програми. Фінансування програм і заходів соціальної політики. Недержавні інституції соціальної політики. Благодійництво. Соціальна політика держави в умовах формування ринкових відносин.

Тема 5. Показники соціального становища і людського розвитку

Сутність і зміст концепції людського розвитку. Основні складові людського розвитку. Індекс людського розвитку. Основні напрями і перспективи людського розвитку на сучасному етапі. Стан людського розвитку в Україні.

Тема 6. Аналіз економічної сфери суспільства. Соціологія праці та управління

Соціальний аспект економічних теорій XIX-XX ст. (А.Сміт, Д.Рікардо, Т.Мальтус, К.Маркс, М.Вебер, Е.Дюркгейм, Т.Парсонс, Н.Смелзер, М.Туган-Барановський, М.Ковалевський). Соціально орієнтована економіка. Базові елементи економіки та економічний устрій. Постіндустріальні характеристики

економічної сфери. Соціологія економічної глобалізації. Постфордизм. Мотивація трудової діяльності.

Тема 7. Основні типи господарських організацій

Моделі стосунків між керівниками та підлеглими. Конфлікти в економічній сфері. Парадигми управління трудовими ресурсами і процесами. Теорії управління. Безпека та умови праці. Аналіз економічної ситуації в Україні.

Тема 8. Методологія аналізу зайнятості й безробіття

Ринок праці. Робоча сила, її показники та методи визначення. Трудова мобільність та її вплив на ринок праці. Постринковий устрій. Міграція робочої сили та її різновиди. Зайнятість. Трудова активність населення. Безробіття, його види та форми.

Тема 9. Регулювання ринку праці та зайнятості населення

Основні принципи, методи та інструменти регулювання ринку праці Шляхи зниження безробіття. Неформальний сектор трудової діяльності. Стратегія зайнятості в Європейському Союзі. Ситуація на ринку праці в Україні.

Тема 10. Методологія аналізу бідності

Майнові групи та соціальна політика. Соціальне розшарування. Бідність як соціально-економічне явище. Бідність як глобальна проблема сучасності. Показники та критерії визначення бідності. Групи ризику за критерієм бідності. Шляхи подолання (пом'якшення) бідності. Проблема бідності в Україні. Стратегія подолання бідності в Україні.

Тема 11. Соціальний діалог та соціальне партнерство

Соціальний діалог та соціальне партнерство. Світовий та європейський досвід соціального партнерства. Соціальне партнерство в Україні: реальність та перспективи. Дії проти соціального вилучення.

Тема 12. Аналіз вікової структури суспільства

Вік і суспільство. Вікові групи та категорії. Вікова соціологія. Геронтологія та ювенологія. Вікова дискримінація (ейджизм). Конфлікт поколінь. Вікова структура населення України. Молодь як специфічна соціальна група. Теорії молоді та молодості. Молодіжні проблеми і молодіжний бунт. Молодіжна свідомість та її рівні. Девіантна і делінквентна поведінка.

Тема 13. Соціалізація особистості

Соціальний контроль. Соціалізація особистості. Інтеріоризація та екстеріоризація в соціалізації особистості. Молоде покоління сучасності: світовий та вітчизняний вимір. Державна молодіжна політика.

Тема 14. Культура та освіта як об'єкти аналізу соціальної політики

Культура як соціальний феномен. Методологічні засади аналізу культури. Функції, форми та компоненти культури. Єдність і різноманітність культур. Культура як чинник формування нового суспільства. «Культурна революція» та «зіткнення культур». Глобалізація культури. Наука як елемент духовної культури та рушійна сила розвитку суспільства. Освіта та її соціальні функції.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Аналіз соціальних систем»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.05.01-2020
		Стор. 7 із 12	

Інтелектуальний потенціал суспільства. Специфіка соціокультурної ситуації в світі та Україні.

Тема 15. Аналіз ефективності соціальної діяльності

Основи та особливості аналітико-прогностичної діяльності. Аналіз ефективності соціальної діяльності. Соціальне обслуговування та соціальний ефект. Соціальна діагностика, соціальне проектування, соціальне моделювання, соціальне прогнозування. Соціономіка, соціальна статистика, соціальна інформація. Громадська думка як показник ефективності соціальної діяльності. Соціологічні методи вивчення громадської думки.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./прак. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 « Соціальна система як предмет аналізу»										
1.1	Соціальна сфера життя суспільства як об'єкт наукового аналізу	1 семестр				2 семестр				
		8	2	-	6					
1.2	Моделі соціальної політики	12	2	2	8					
1.3	Соціальна держава	10	2	-	8					
1.4	Організаційно-правова структура соціальної політики	12	2	2	8					
1.5	Показники соціального становища і людського розвитку	10	2	-	8					
1.6	Аналіз економічної сфери суспільства. Соціологія праці та управління	12	2	2	8					
1.7	Основні типи господарських організацій	10	2	-	8					
1.8	Методологія аналізу зайнятості й безробіття	13	2	2	9					
1.9	Регулювання ринку праці та зайнятості населення	11	2	-	9					
1.10	Методологія аналізу бідності	13	2	2	9					
1.11	Соціальний діалог та соціальне партнерство	11	2	-	9					
1.12	Аналіз вікової структури суспільства	13	2	2	9					
1.13	Соціалізація особистості	11	2	-	9					
1.14	Культура та освіта як об'єкти аналізу соціальної політики	13	2	2	9					
1.15	Аналіз ефективності соціальної діяльності	11	2	-	9					
1.16	Модульна контрольна робота №1	12	2	1	9					

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Аналіз соціальних систем»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.05.01-2021
		Стор. 8 із 11	

Усього за модулем №1	180	30	15	135				
Усього за навчальною дисципліною	180	30	15	135				

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: Під час читання лекцій з дисципліни «Аналіз соціальних систем» використовується лекція зі зворотнім зв'язком -лекція-дискусія. Під час семінарських занять регулярно використовується робота в групах, що в свою чергу, передбачає використання «мозкового штурму», як основного прийому критичного мислення.

Окрім того, доцільно використовувати сценарний метод, як один із активних методів навчання. Він дає можливість встановити перспективи розвитку різних соціальних моделей. І, ще слід використовувати метод проектів привчає і готує студентів до виконання та вирішення проблемних професійних завдань у ситуаціях реальної взаємодії. Формою представлення отриманих навичок у навчальному процесі є індивідуальні та групові презентації

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Атаманчук Г. В. Государственное управление: Учебн. пособие. – М., 2000.
- 3.2.2. Базилюк П. В. Соціальний захист населення. – К.: «Знання», 1992.
- 3.2.3 Браун П. Посібник з аналізу державної політики. – К.: «Основи», 2000.
- 3.2.4. Гончарова С. Ю., Отенко І. П. Соціальна політика. Навч. посібник. – Харків: ХДЕУ, 2003.
- 3.2.5. Романов В. Є. та ін. Вступ до аналізу державної політики: Навч. посібник. – К.: «Основи», 2002.
- 3.2.6. Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації: Навч. посібник. – Львів: Магнолія, 2007.

Допоміжна література

- 3.2.7. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности: Трактат по социологии знания. – М., 1995.
- 3.2. 8. Бешелев С. Д., Гурвич Ф. Г. Экспертные оценки. – М., 1978.
- 3.2. 9. Власюк О. С., Пирожков С. І. Индекс людського розвитку. – К.: ПРООН, 1995.
- 3.2.10 Ганслі Теренс М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки. – К.: Основи, 1995.

3.2.11 Головатий М. Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2006.

3.2.12 Дікон Б., Халс М., Стабс П. Глобальна соціальна політика. Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту. – К.: Основи, 1999.

3.2.13 Скуратівський В., Палій О., Лібанова Е. Основи соціальної політики: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2002.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1 www.sociologia.historic.ru/

3.3.2 www.library.ukma.kiev.ua/guide/rules.html

3.3.3 www.upelsinka.com/Dictionary/ind.htm

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1. та 4.1.1(для дисциплін де передбачено екзамен)

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Вин навчальної роботи	бали	бали
Практичні/виконання окремих завдань Лекції зі зворотним зв'язком (17 х2 б.)	34	-
Групова робота на практичних заняттях (8х1б.)	8	-
Виконання та захист домашнього завдання	8	-
Підсумковий колоквиум (презентація групових сценаріїв)	2	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	31	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	8	-
Усього за модулем №1	60	-
Семестровий екзамен	40	-
Усього за дисципліною	100	-

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Аналіз соціальних систем»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.05.01-2021
		Стор. 10 із 11	

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Аналіз соціальних систем»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.05.01-2021

Стор. 11 із 11

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	14.04.21	Фігуров Меміри		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				